

АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ПОПИТУ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

©2021 ЄВТУШЕНКО О. В., ГАПОНЕНКО Г. І., ШАМАРА І. М.

УДК 338.465.2
JEL: Z30; Z31; Z32

Євтушенко О. В., Гапоненко Г. І., Шамара І. М. Аналіз туристичного попиту в Україні: сучасний стан і перспективи

Метою статті є аналіз туристичного потоку в Україні. Проаналізовано дослідження UNWTO, які свідчать, що в період до 2030 р. прогнозується збільшення туристичних прибуттів майже у 2 рази порівняно з 2010 р. Водночас спостерігається тенденція зростання зацікавленості українців у відпочинку за кордоном, незважаючи на ряд політичних та економічних причин. Варто зазначити, що кількість суб'єктів туристичної діяльності, що функціонують у Харківській області, займають 6,2% усієї кількості таких суб'єктів в Україні. Аналізуючи статистичні дані, слід зазначити, що з топ-10 країн, які вибирали українці для подорожі, 9 – це країни, орієнтовані на купально-пляжний відпочинок, а також ті, що є лідерами пакетних турів туроператорів України. Перше місце посів Єгипет – як цілолітня туристична дестинація. На цю країну туроператори ставили чартерні програми весь рік, пропонуючи три основні курорти: Шарм-ель-Шейх, Хургада та Марса Алам. Друге місце посідає Туреччина – провідна країна для вибору відпочинку серед українців. Варто зазначити, що окрім традиційної Анталії, у Харківському регіоні набирають популярності такі курорти, як Даламан, Бодрум та Ізмір. Значно наростили обсяги Іспанія та ОАЕ, традиційно високий відсоток отримала і Греція. Після проведеного аналізу можна констатувати динаміку зростання кількості українців, що виїжджають за кордон. Цьому сприяє такі фактори, як введення безвізового режиму та прихід на український ринок лоукост-авіакомпаній. Для розвитку внутрішнього туризму позитивним моментом є відкриття прямого авіасполучення між містами України. Так, введення сезонних регіональних маршрутів, наприклад Харків – Одеса або Харків – Львів дозволяє генерувати потік внутрішніх туристів до головних туристичних дестинацій країни, а українці отримують можливість подорожувати Україною швидко та за вигідними цінами.

Ключові слова: туристичний потік, турист, авіакомпанія, туристичний бізнес.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-2-152-160>

Рис.: 6. **Табл.:** 6. **Бібл.:** 12.

Євтушенко Олена Віталіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: evetushenko@karazin.ua

Гапоненко Ганна Ігорівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: a.i.gaponenko@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8998-4795>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/3014481/hanna-haponenko/>

Шамара Ірина Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: shamara@karazin.ua

UDC 338.465.2
JEL: Z30; Z31; Z32

Yevtushenko O. V., Haponenko H. I., Shamara I. M. Analyzing the Tourism Demand in Ukraine: The Current Status and Prospects

The article is aimed at analyzing the tourist flow in Ukraine. An analysis of the UNWTO research shows that in the period up to 2030 an increase of the tourism profits by almost 2 times compared to 2010 is forecast. At the same time, there is a tendency of an increase in the interest of Ukrainians in holidays abroad, despite a number of political and economic reasons. It should be noted that the number of tourism activities entities operating in Kharkiv region occupy 6.2% of the total number of such entities in Ukraine. Analyzing the statistics, it should be noted that of the top 10 countries that Ukrainians chose for travel, 9 are countries focused on swimming and beach holidays, as well as those that are the leaders of package tours from the tour operators of Ukraine. The first place was taken by Egypt as an all-year-round tourist destination. For this country, tour operators put charter programs throughout the year, offering three main resorts: Sharm El Sheikh, Hurghada and Marsa Alam. The second place is taken by Turkey, the leading country for choosing a vacation among Ukrainians. It is worth noting that in addition to traditional Antalya, also the resorts such as Dalaman, Bodrum and Izmir are gaining popularity in Kharkiv region. Spain and the UAE have significantly increased volumes, Greece received a traditionally high percentage. Upon the carried out analysis, it is possible to state the dynamics of growth of the number of Ukrainians traveling abroad. This is facilitated by such factors as the introduction of a visa-free regime and the arrival of low-cost airlines in the Ukrainian market. For the development of domestic tourism, a positive point is the opening of direct air communication between the cities of Ukraine. Thus, the introduction of seasonal regional routes, for example, Kharkiv – Odesa or Kharkiv – Lviv allows generating the flow of domestic tourists to the main tourist destinations of the country, and Ukrainians get the opportunity to travel around Ukraine quickly and at competitive prices.

Keywords: tourist flow, tourist, airline, tourism business.

Fig.: 6. **Tabl.:** 6. **Bibl.:** 12.

Yevtushenko Olena V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Tourism and Country Studies, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: evetushenko@karazin.ua

Haponenko Hanna I. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Tourism and Country Studies, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: a.i.gaponenko@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8998-4795>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/3014481/hanna-haponenko/>

Shamara Irina M. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Tourism and Country Studies, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: shamara@karazin.ua

Дослідження, які були проведені Всесвітньою туристичною організацією ООН (UNWTO), показали, що туристична діяльність збереже тенденцію до розвитку на високому рівні. За наведеним звітом даної організації в період до 2030 р. прогнозується збільшення туристичних прибуттів майже у 2 рази порівняно з 2010 р., при цьому передбачається такий розподіл туристичних прибуттів у сфері в'їзного туризму по регіонах (рис. 1).

На жаль, останніми роками (починаючи з 2013 р.) туристичні потоки в Україні значно зменшилися, що було спричинено чинниками економічного та соціально-політичного характеру. Сьогодні туристична галузь України перебуває на стадії проведення реформ. Туристичні ресурси, якими володіє Україна, використовують не сповна; через події воєнно-політичного характеру, які сколихнули Україну у 2013 р.,

значно зменшилися в'їзні туристичні потоки, проте, якщо проводити порівняння, наприклад з 2000 р., ситуація у сфері туризму виглядає все ж таки кращою. Показники структури туристичних потоків України наведено в табл. 1.

Проте, як можна побачити, статистичні дані свідчать, що багатьох українців цікавить відпочинок за кордоном, і останнім часом все більше українців починають подорожувати за межами України (рис. 2).

Проблемам розвитку ринку туристичних послуг України та особливостям попиту та пропозиції на ньому присвячено праці провідних вітчизняних і зарубіжних учених. Зокрема, можна виділити роботи В.В.Абрамова, О.О.Бейдика, М.Б.Біржакова, В.Ф.Буйленко, Р.Бартона, Дж.Боуена, Ф.Котлера, П.Келлера, І.В.Кравчука, О.О.Любіцевої, М.П.Мальської, П.О.Масляка, А.Ю.Парфіненка, І.М.Писаревсько-

Таблиця 1

Туристичні потоки в Україні з 2000 р. до 2017 р.

Рік	Кількість громадян України, які виїжджали за кордон	Кількість іноземних громадян, які відвідали Україну	Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності України
2000	13 422 320	6 430 940	2 013 998
2005	16 453 704	17 630 760	1 825 649
2010	17 180 034	21 203 327	2 280 757
2011	19 773 143	21 415 296	2 199 977
2012	21 432 836	23 012 823	3 000 696
2013	23 761 287	24 671 227	3 454 316
2014	22 437 671	12 711 507	2 425 089
2015	23 141 646	12 428 286	2 019 576
2016	24 668 233	13 333 096	2 549 606
2017	26 437 413	14 229 642	2 806 426

Джерело: складено на основі [2].

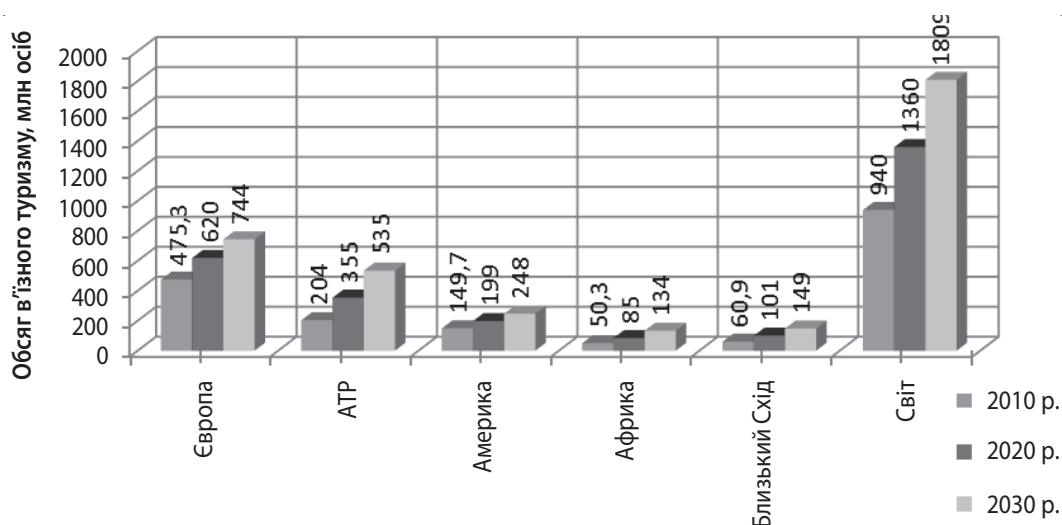

Рис. 1. Прогноз розподілу обсягів в'їзного туризму по регіонах світу

Джерело: побудовано за даними [1].

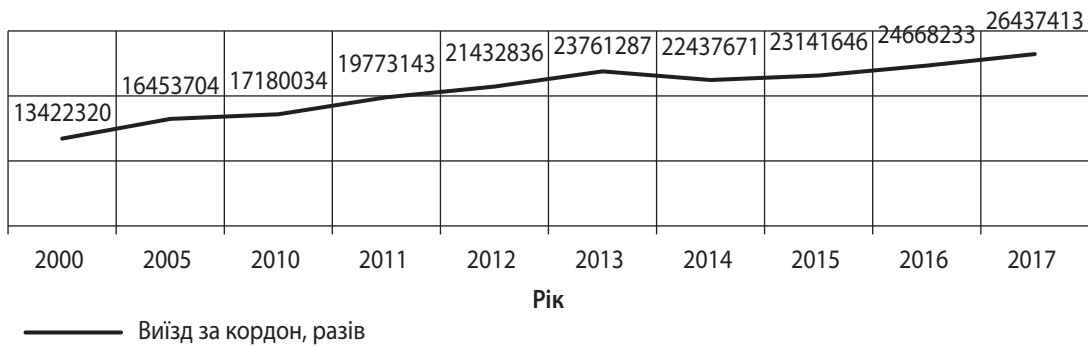

Рис. 2. Динаміка виїзду громадян України за кордон за роками

Джерело: побудовано на основі [2].

го, П. Робінсона, Т. Г. Сокол, Ж. Тівверс, С. Уільямса, Г. Харріса та інших.

Мета статті полягає в аналізі тенденцій та окресленні перспектив туристичного попиту в нашій країні.

На нашу думку, аналіз туристичного ринку України варто розпочати з розгляду статистичної інформації, яка надасть відповідь на питання, скільки суб'єктів туристичної діяльності функціонує загалом в Україні (рис. 3). Що стосується саме Харківської області, то тут необхідно зауважити, що на території Харківщини у 2018 р. функціонувало 266 суб'єктів туристичної діяльності (враховуючи і юридичних осіб, і фізичних осіб – підприємців).

Отже, можна зауважити, що кількість суб'єктів туристичної діяльності Харківської області займає 6,2% усієї кількості країни. Це досить непоганий результат, який наочно свідчить про те, що туристична сфера є популярною на Харківщині.

Далі проаналізуємо, який вид туризму протягом останніх років є домінуючим на туристичному ринку України: виїзний, внутрішній або в'їзний. У цьому допоможуть статистичні дані, наведені в табл. 2.

Отже, як можна побачити з отриманих даних, виїзний туризм є найбільш популярним серед українців, особливо варто зазначити динаміку зростання

протягом останніх років. Так, у 2018 р. кількість українців, подорожуючих за кордон, збільшилася майже у 2 рази, а порівнюючи дані з 2015 р., – у 2,5 разу. Що стосується внутрішнього туризму, то тут, навпаки, бачимо протилежну тенденцію – за роки незалежності українці стали подорожувати власною країною значно менше (рис. 4).

У будь-яких процесів є передумови. Так, зростання популярності виїзного туризму в Україні пов'язано з введенням безвізового режиму з 11 червня 2017 р., який дозволяє громадянам України (за наявності біометричного паспорта) перебувати на території країн ЄС не більше 90 днів протягом будь-якого 180-денного періоду; термін дії закордонного паспорта має становити не менше 90 днів з дня закінчення поїздки. Для перетину кордону громадянину України також потрібні такі документи: проїзні квитки (туди та назад), ваучер на проживання та страховка. Також останніми роками в Україну почали літати лоукост-авіакомпанії та з'явився свій національний лоукост-перевізник – Sky Up. Усі ці фактори впливають на стрімкий розвиток виїзного туризму в Україні в цілому та в Харківській області зокрема.

Важливим фактором при виборі авіакомпанії для подорожі є її надійність. У сфері авіаперевезень під цим словом ми розуміємо: виконання запланова-

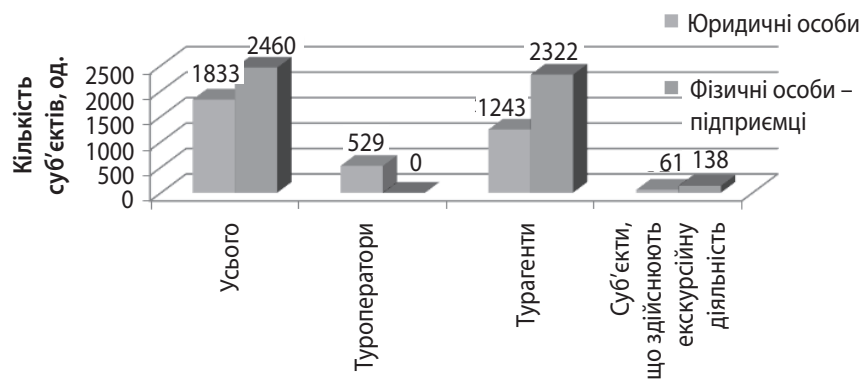

Рис. 3. Кількість суб'єктів туристичної діяльності в Україні

Джерело: побудовано на основі [2].

Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності (туроператорами та турагентами) за видами туризму

Рік	Кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами (осіб)	У тому числі (осіб)		
		в'їзні туристи	виїзні туристи	внутрішні туристи
2000	2 013 998	377 871	285 353	1 350 774
2001	2 175 090	416 186	271 281	1 487 623
2002	2 265 317	417 729	302 632	1 544 956
2003	2 856 983	590 641	344 332	1 922 010
2004	1 890 370	436 311	441 798	1 012 261
2005	1 825 649	326 389	566 942	932 318
2006	2 206 498	299 125	868 228	1 039 145
2007	2 863 820	372 455	336 049	2 155 316
2008	3 041 655	372 752	1 282 023	1 386 880
2009	2 290 097	282 287	913 640	1 094 170
2010	2 280 757	335 835	1 295 623	649 299
2011	2 199 977	234 271	1 250 068	715 638
2012	3 000 696	270 064	1 956 662	773 970
2013	3 454 316	232 311	2 519 390	702 615
2014	2 425 089	17 070	2 085 273	322 746
2015	2 019 576	15 159	1 647 390	357 027
2016	2 549 606	35 071	2 060 974	453 561
2017	2 806 426	39 605	2 289 854	476 967
2018	4 557 447	75 945	4 024 703	456 799

Джерело: складено на основі [2].

Рис. 4. Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності в Україні

Джерело: побудовано на основі [2].

них маршрутів, здійснення рейсів у зазначений час і підтримка на всіх рівнях обслуговування безперервно.

На початку листопада 2019 р. Державіаслужба України оприлюднила рейтинг пунктуальності авіакомпаній (табл. 3). Для підрахунку використовувалася інформація про вильоти авіакомпаній з таких міст України: Запоріжжя, Дніпро, Київ (аеропорти Жуляни та Бориспіль), Львів, Одеса, Харків, Херсон. Виконаним за розкладом вважався рейс, якщо відхилення від графіка не перевищувало 15 хвилин.

Українські авіакомпанії в жовтні 2019 р. виконали за розкладом з аеропортів України 82,1% із 4738 рейсів. На термін від 15 до 30 хвилин авіакомпанії затримали 5,1% вильотів, на термін від 30 хвилин до 2 годин – 7,8% вильотів, на термін більше 2 годин – 5% вильотів (рис. 5).

Найбільш пунктуальною українською авіакомпанією в жовтні 2019 р. стала «Роза Вітрів», яка виконала за розкладом 87,4% рейсів. Друге місце зайняла «Мотор Січ» з результатом 84,8%, а замикає трійку

Рейтинг пунктуальності українських авіакомпаній у жовтні 2019 р.

Авіакомпанія	Затримано рейсів, од.				Пунктуальність (%)
	Виконано рейсів, од.	Від 15 до 30 хв.	Від 30 хв. до 2 год.	Від 2 год.	
Роза Вітрів	525	11	28	27	87,4
Мотор Січ	191	5	7	17	84,8
МАУ	2890	156	202	83	84,7
Sky Up	527	26	51	54	75,1
Azur Air Ukraine	384	25	46	29	74
Буковина	147	12	20	12	70,1
Atlasjet Ukraine	32	3	5	6	56,3
Bravo Airways	16	2	2	3	56,3
Yan Air	14	2	2	5	35,7
Джоніка	12	0	4	4	33,3
Усього з аеропортів України	4738	242	367	240	82,1

Джерело: складено на основі [4–10].

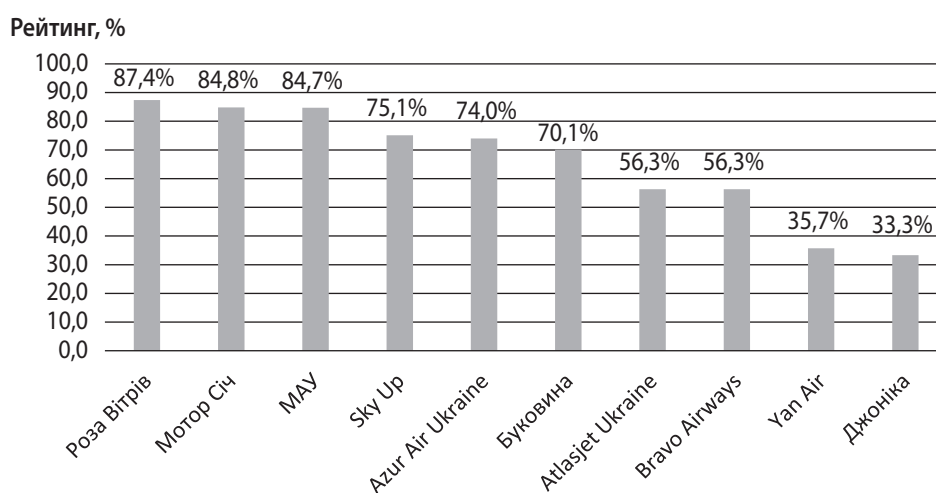

Рис. 5. Рейтинг пунктуальності українських авіакомпаній у жовтні 2019 р.

Джерело: побудовано за [12].

лідерів МАУ, яка виконала за розкладом 84,7% вильотів. SkyUp, яка у вересні 2019 р. за показником пунктуальності вперше обіграла МАУ, цього разу зайняла четверте місце з результатом 75,1%.

Найгірші результати дотримання графіка показали YanAir і «Джоніка», які виконали без затримок 35,7% і 33,3% рейсів відповідно.

На розвиток певних туристичних дестинацій, безперечно, впливає те, наскільки швидко та зручно можна дістатися до кінцевого пункту призначення. Саме тому аналіз польотних програм за маршрутами, які є доступними з вильотом з м. Харків, є дуже важливим. Нами було проаналізовано зимову навігацію прямих вильотів з Харкова, результати наведено в *табл. 4.* та на *рис. 6.*

За отриманими даними можна зробити висновок, що лідерами за наявною кількістю напрямів у зимовій навігації є три авіакомпанії: Wizz Air, Sky Up та Ryanair. Усі три авіакомпанії є лоукост-перевізниками, найбільшою відмінністю в принципах роботи цих авіакомпаній порівняно з МАУ, Pegasus, Turkish Airlines, Belavia, LOT є те, що вони пропонують туристам перевезення за прямою схемою: з пункту А до пункту Б. Зазначені ж інші авіакомпанії, навпаки, намагаються прокладати маршрути через свої хабові аеропорти. Так, для авіакомпанії МАУ таким аеропортом є Бориспіль, для Pegasus – Сабіха Гекчен. Таким чином, ці авіакомпанії значно розширюють свою мережу маршрутів.

Для туристів обидві схеми роботи характеризуються як перевагами, так і недоліками. Головними

Напрями вильоту з міста Харкова у зимовій навігації 2019–2020 рр.

Зимова навігація 2019–2020 рр.			
Регулярні рейси			
Внутрішні перельоти (пряме сполучення)			
Місто/аеропорт	Авіакомпанія	Дні вильоту	Кількість рейсів на день
Київ (КBP)	МАУ	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	2
Київ (КBP)	Sky Up	1, 3, 5	1
Львів (LWO)	Sky Up	4, 7	1
Міжнародні перельоти (пряме сполучення)			
Баку (GYD)	Buta Airways	2, 5	1
Тбілісі (TBS)	Sky Up	2, 5	1
Шарджа (SHJ)	Sky Up	2, 5	1
Тель-Авів (TLV)	МАУ	3, 7	1
Стамбул (SAW)	Pegasus	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	1
Стамбул (IST)	Turkish Airlines	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	1
Рим (FCO)	Ernest Airlines	3, 6	1
Мілан (MXP)	Ernest Airlines	3, 7	1
Мінськ (MSQ)	Belavia	1, 2, 3, 5, 6	1
Варшава (WAW)	LOT Polish Airlines	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	1
Вільнюс (VNO)	Ryanair	3, 7	1
Краків (KRK)	Ryanair	1, 5	1
Краків (KRK)	Wizz Air	1, 5	1
Познань (POZ)	Ryanair	4, 7	1
Будапешт (BUD)	Ryanair	4, 7	1
Відень (VIE)	Wizz Air	2, 6	1
Дортмунд (DTM)	Wizz Air	4, 7	1
Вроцлав (WRO)	Wizz Air	4, 7	1
Гданськ (GDN)	Wizz Air	1, 5	1
Катовіце (KTW)	Wizz Air	2, 6	1
Прага (PRG)	Sky Up	4, 7	1

Джерело: складено на основі [11].

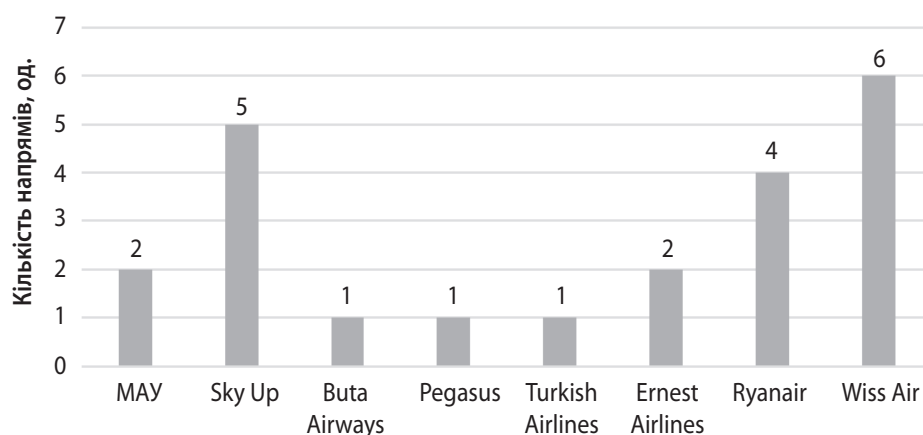

Рис. 6. Кількість напрямів з вильотом з міста Харкова у зимовій навігації 2019–2020 рр.

Джерело: побудовано за даними [11].

перевагами в роботі лоукост-авіакомпаній є: доступні тарифи, прямі маршрути та високий відсоток виконання рейсів за розкладом, адже будь-яка затримка – це значні додаткові витрати. Що ж до недоліків, основними є: висока вартість багажу, адже всі мінімальні тарифи враховують перевезення лише ручної поклажі; найчастіше лоукост-маршрути прокладаються через другорядні аеропорти, які можуть мати погану логістику; та відсутність звичного рівня сервісу на борту (вода, інші напої, їжа – все це надається тільки за додаткову плату).

Якщо розглянути детальніше маршрутну мережу таких авіакомпаній, як Pegasus або Turkish Airlines, можна зазначити, що з вильотом зі Стамбулу українці можуть дістатися до будь-якої точки світу. Подорожуючи через головні повітряні ворота країни – аеропорт Бориспіль, туристи мають змогу дістатися прямим рейсом до таких міст, як Нью-Йорк (США), Бангкок (Таїланд), Санья (Китай) та інших.

Отже, підсумовуючи, варто зазначити, що обидві схеми роботи авіакомпаній мають як переваги, так і недоліки. Проте, залежно від мети подорожі та вибраної дестинації, у туристів завжди залишається право на вибір найзручнішого варіанта подорожування.

Аналізуючи статистичні дані за 2018 р., варто відмітити, що з топ-10 країн, які вибирали українці для подорожі, 9 – це країни, орієнтовані на купально-пляжний відпочинок та ті, що є лідерами пакетних турів туроператорів України (табл. 5).

Перше місце посів Єгипет – як цілорічна туристична дестинація, в цю країну туроператори ставили чартерні програми весь рік, пропонуючи три основні курорти: Шарм-ель-Шейх, Хургада та Марса Алам. Друге місце посідає Туреччина – провідна країна для вибору дестинації відпочинку серед українців. Варто зазначити, що окрім традиційної Анталії, у Харківському регіоні набирають популярності такі курорти, як Даламан, Бодрум та Ізмір. Значно наростили обсяги Іспанія та ОАЕ, традиційно високий відсоток отримала і Греція.

Беручи за основу бажання українців, туристичні оператори почали нарощувати обсяги вильотів до європейських країн, пропонуючи не лише пляжні тури, а і цікаві екскурсійні програми, які розраховуються на основі польотних програм різних авіакомпаній. Розвиток польотної мережі дозволяє розширювати туристичні пропозиції та створювати туристичний продукт, аналогу якого ще не було на туристичному ринку України.

Великої популярності набирають GDS-тури, тобто ті тури, які розраховуються на основі пропозицій регулярних авіаперевізників. Аналізуючи рейтинг пунктуальності за жовтень 2019 р., варто зазначити лідерів – авіакомпанії, які стабільно та чітко виконують заявлені програми (табл. 6).

Таблиця 5

Топ-10 країн виїзного туризму в Україні, що обслуговували суб'єкти туристичної діяльності

№ з/п	Країна	Кількість туристів	% від загального обсягу
1	Єгипет	1,5 млн	37,3
2	Туреччина	1,1 млн	27,3
3	Іспанія	91,3 тис.	2,4
4	ОАЕ	86,6 тис.	2,1
5	Греція	74,8 тис.	1,8
6	Болгарія	59,1 тис.	1,5
7	Кіпр	56,4 тис.	1,4
8	Італія	53,5 тис.	1,3
9	Чорногорія	40,3 тис.	1,0
10	Чехія	28,8 тис.	0,5

Джерело: складено на основі [3].

Одразу чотири іноземні авіакомпанії в жовтні 2019 р. показали 100% пунктуальність. Це Swiss, SAS, Bulgaria Air і British Airways. Однак три з них виконали всього від 2 до 3 рейсів.

Більше 90% вильотів з України без затримки виконали Qatar Airways (96,8%), Alitalia (96,3%), Ellinair (95,7%) та KLM (93,5%). Лоу-кост Ryanair продемонстрував результат 89,8% рейсів без запізнь. У Wizz Air Hungary цей показник склав 79,1%, у Wizz Air UK – 61,5%. Ernest Airlines поліпшив свій показник порівняно з вереснем, виконавши без запізнення 50,4% рейсів з України.

Аутсайдерами в жовтні 2019 р. серед іноземних авіакомпаній стали ізраїльські Israir Airlines і Arkia Airlines, які виконали без запізнення 20% і 8,3% рейсів відповідно.

ВИСНОВКИ

Отже, роблячи висновок з проведеного аналізу, можемо констатувати той факт, що на даному етапі в Україні знов починається процес розвитку туристичного сектора. Найбільшою популярністю користуються подорожі за кордон. Значною мірою цьому сприяє введення безвізового режиму та розширення польотної програми не лише зі столиці України, а й з регіонів. Прихід лоукост-авіакомпаній на туристичний ринок надає українцям можливість швидко та дешево дістатися до провідних дестинацій, а нові маршрути з регіонів лише сприяють ще більшому розвитку.

Для туристичного бізнесу України зараз відкриваються великі перспективи розвитку, адже завдяки наявній розгалуженій системі авіаперевезень українці можуть дістатися будь-якої точки світу. Столицю країни та регіони з'єднує між собою внутрішнє авіасполучення, що також сприяє розвитку внутрішнього туризму. Так, введення сезонних регіональних маршрутів, наприклад Харків – Одеса або Харків – Львів

Рейтинг пунктуальності іноземних авіакомпаній у жовтні 2019 р.

Авіакомпанія	Затримано рейсів, од.				Пунктуальність (%)
	Виконано рейсів, од.	Від 15 до 30 хв.	Від 30 хв. до 2 год.	Від 2 год.	
SAS	29	0	0	0	100
Bulgaria Air	3	0	0	0	100
British Airways	2	0	0	0	100
Qatar Airways	2	0	0	0	100
Alitalia	62	1	1	0	96,8
Ellinair	27	0	0	1	96,3
KLM	23	0	1	0	95,7
Ryanair	31	1	0	1	93,5
AirBaltic	332	10	20	4	89,8
Air France	137	9	3	2	89,8
Air Malta	48	1	3	1	89,6
Austrian Airlines	8	0	0	1	87,5
Air Arabia	151	6	13	0	87,4
Belavia	31	2	2	0	87,1
Buta Airways	238	14	13	6	86,1
Brussels Airlines	30	2	3	0	83,3
Lufthansa	17	1	2	0	82,4
Turkish Airlines	181	17	14	2	81,8
Czech Airlines	273	20	22	8	81,7
Pegasus Airlines	54	2	7	1	81,5
Laudamotion	119	4	15	5	79,8
Wizz Air Hungary	24	1	4	0	79,2
Georgian Airways	584	52	48	22	79,1
Air Serbia	9	1	0	1	77,8
LOT	13	1	1	1	76,9
Air Astana	345	43	28	8	77,1
Aegean Airlines	47	5	5	1	76,6
Flydubai	18	4	3	0	61,1
Vueling	76	10	7	1	76,3
Onur Air	12	1	1	1	75
Iraqi Airways	29	0	6	2	72,4
Wizz Air UK	3	0	0	1	66,7
Ernest	26	6	3	1	61,5
El Al	133	12	33	21	50,4
Israir Airlines	60	4	20	6	50
Arkia Israel Airlines	15	1	10	1	20
Усього з аеропортів України	12	2	9	0	8,3

Джерело: складено на основі [12].

дозволяє генерувати потік внутрішніх туристів до головних туристичних дестинацій країни. Українці отримали можливість подорожувати Україною швидко та за вигідними цінами. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Звіт Всесвітньої туристичної організації за 2017 р. (UNWTO Tourism Highlights. 2017 Edition). URL: http://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2017.pdf
2. Статистичні дані / Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Миронов Ю. Б., Свидрук І. І. Туризм як чинник економічного розвитку країни. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2016. Вип. 26.6. С. 255–262. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2016/26_6/41.pdf
4. Туристичний оператор Coral Travel. URL: <http://agency.coraltravel.ua/main/city/211.aspx>
5. Туристичний оператор Pegas Touristik. URL: <http://pegast.com.ua/ru/agency>
6. Туристичний оператор Tez Tour. URL: <https://www.tez-tour.com/ru/kyiv/forAgency.html>
7. Туристичний оператор Anex tour. URL: <http://anextour.com.ua/>
8. Туристичний оператор TUI. URL: <http://agent.tui.ua/>
9. Туристичний оператор TPG. URL: <https://www.tpg.ua/>
10. Туристичний оператор Join Up. URL: <https://joinup.ua/>
11. Харківський аеропорт: аналіз маршрутів авіакомпаній. URL: <https://www.hrk.aero/>
12. Рейтинг пунктуальності: как авиакмпани в Украине задерживали рейсы в октябре 2019 года. URL: https://www.avianews.com/ukraine/2019/11/13/airlines_ukraine_punctuality_october2019/

REFERENCES

- “Kharkivskiy aeroport: analiz marshrutiv aviakompanii” [Kharkiv Airport: Analysis of Airline Routes]. <https://www.hrk.aero/>
- Myronov, Yu. B., and Svydruk, I. I. “Turyzm yak chynnyk ekonomichnoho rozvytku krainy” [Tourism as a Factor of Economic Development of the Country]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 26.6 (2016): 255–262. https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2016/26_6/41.pdf
- “Reyting punktualnosti: kak aviakompanii v Ukraine zaderzhivali reysy v oktyabre 2019 goda” [Punctuality Rating: How Airlines in Ukraine Delayed Flights in October 2019]. https://www.avianews.com/ukraine/2019/11/13/airlines_ukraine_punctuality_october2019/
- “Statystichni dani” [Statistics]. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- Turystychnyi operator Anex tour. <http://anextour.com.ua/>
- Turystychnyi operator Coral Travel. <http://agency.coraltravel.ua/main/city/211.aspx>
- Turystychnyi operator Join Up. <https://joinup.ua/>
- Turystychnyi operator Pegas Touristik. <http://pegast.com.ua/ru/agency>
- Turystychnyi operator Tez Tour. <https://www.tez-tour.com/ru/kyiv/forAgency.html>
- Turystychnyi operator TPG. <https://www.tpg.ua/>
- Turystychnyi operator TUI. <http://agent.tui.ua/>
- “Zvit Vsesvitnyoi turystychnoi orhanizatsii za 2017 r. (UNWTO Tourism Highlights. 2017 Edition)” [World Tourism Organization Report for 2017 (UNWTO Tourism Highlights. 2017 Edition)]. http://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2017.pdf